

Malmin päivystyksen aukioloaikojen muuttaminen

Aluehallitus 21.10.2024 § 215

Valmistelija Sjöström Pia-Maria
Lisätietoja: puhelinnumero: 040 184 1597, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Terveystieteiden muuttuessa vuonna 2018 hävisi pienempien sairaaloiden mahdollisuus erikoissairaanhoidon ympärivuorokautiseen päivystykseen. Siinä yhteydessä Pietarsaareissa toimiva Malmin päivystys muuttui perusterveydenhuollon tason toiminnaksi. Tähän saakka toiminta on vaatinut ja sille on myönnetty sosiaali- ja terveysministeriön erikoislupa ympärivuorokautista hoitoa varten, mutta 1.1.2025 alkaen hyvinvointialue saa päättää toiminnasta itse.

Nykytilanteessa Malmin päivystys toimii perusterveydenhuollon päivystyksenä, joten paikalla on laillistettu lääkäri vuorokauden ympäri. Lääkäri vastaa päivystyspotilaista ja virka-ajan ulkopuolella myös Malmin kolmella osastolla hoidettavista potilaista. Hyvinvointialueen muilla yleislääketieteen osastoilla lukuun ottamatta Vaasan keskussairaalan yhteydessä sijaitsevia osastoja on saatavilla lääkäri vain terveyskeskuvastaanottojen aukioloaikoina.

Potilaat tulevat päivystykseen oma-aloitteisesti, hoidon tarpeen arvioinnin suosituksesta tai ambulanssilla. Kiireellistä erikoissairaanhoidoa tarvitsevat potilaat ohjataan suoraan keskussairaalaan, ensisijaisesti Vaasan keskussairaalaan, mutta hyvin kiireellisissä tapauksissa myös Kokkolaan.

Tänä vuonna Malmin päivystyksessä on käynyt keskimäärin n. kymmenen potilasta yötä kohden (klo 22-07). Suuri osa käynneistä ei ole niin kiireellisiä, että hoitoa tarvitaan yöaikaan, vaan käynnit voitaisiin ohjata muihin vuorokaudenaikoihin. Potilaista keskimäärin 1-2 oli 0-15-vuotiaita ja 2-3 oli 75 vuotta täyttäneitä. Iltaisin/öisin klo 20-08 Malmin päivystykseen tulee ambulanssilla keskimäärin n. 2-3 potilasta. Suuri osa heistä olisi voinut saada tarvittavan hoidon kotonaan yöaikaan toimivan liikkuvan sairaalan avulla.

Väestön fyysisten päivystyspalvelujen yöaikainen tarve on muuttunut viime vuosina. Neuvonta ja etäpalvelut voivat korvata fyysisiä käyntejä, myös digitaaliset palvelut lisääntyvät vähitellen. Liikkuva sairaala voi tehdä hoidon tarpeen arvioinnin ja antaa hoitoa kotona muun muassa kotihoidon asiakkaille. Yhteinen potilas- ja asiakastietojärjestelmä antaa osaston henkilöstölle uusia mahdollisuuksia konsultoida tarvittaessa muiden yksikköjen lääkäreitä. Todellista akuuttihoitoa yöaikaan tarvitsevat ovat usein niin huonokuntoisia, että he tarvitsevat erikoissairaanhoidoa. Laajentamalla liikkuvan sairaalan toimintaa myös yöaikaiseen hoitoon voitaisiin hyvinvointialueen pohjoisosassa säilyttää hyvä palvelutaso, vaikka Malmin päivystys ei olisi avoinna yöaikaan.

Malmin yöpäivystyksen kustannukset muodostuvat pääosin päivystyksen lääkärin ja hoitohenkilöstön palkkakuluista, lisäksi tulee kustannuksia röntgenhoitajan varallaolosta. Potilaiden hoitoon liittyviin kustannuksiin (esim. tutkimukset ja lääkkeet) vaikuttaa se, kuinka suurta osaa potilaista hoidetaan päivystyksessä yöpäivystyksen sijasta muina vuorokaudenaikoina. Jos päivystys on ympärivuorokautisen aukiolon sijasta avoinna esim. klo 8-22 päivittäin, on lääkärikulujen säästö (osittain omia lääkäreitä, osittain ostopalvelu) n. 700 000 €/vuosi. Lisäksi röntgenhoitajan yöaikaisen varallaolon päättyminen tuo osittain jonkin verran säästöä. Hoitohenkilöstöresurssin siirtämisen liikkuvaan sairaalaan arvioidaan olevan kustannusneutraali muutos.

Jos Malmin päivystystä ei pidetä enää avoinna yöaikaan, on tärkeää tiedottaa väestölle riittävän hyvin siitä, että ennen päivystyskäyntiä tulee ottaa yhteys hoidon tarpeen arviointiin ja että mahdollisuuksien mukaan hoitoon tulee hakeutua muina ajankohtina. Hoidon tarpeen arvioinnilla on myös mahdollisuus varata potilaalle käynti virka-aikana.

Perusterveydenhuollon tason päivystyspalveluille on luonnollisesti jatkossakin jonkin verran tarvetta yöaikaan, ja käynnit on hoidettava yhteispäivystyksessä, mikä aiheuttaa jonkin verran vaihtoehtoiskustannuksia. Toisaalta liikkuvan sairaalan laajentaminen siten, että se on toiminnassa myös yöaikaan, vaikuttaa sillä tavoin, että potilaat jotka olisivat muuten hakeutuneet päivystykseen ja otettu mahdollisesti osastolle, voidaan hoitaa omassa kodissa tai asumisyksikössä, mikä puolestaan säästää kustannuksia.

Päivystyksessä käy jonkin verran potilaita, jotka yöpyvät päivystyksessä tarkkailussa tai osastopaikkaa odottamassa. Heille tulee siinä tapauksessa järjestää paikka Malmin osastoilta. Ehdotetaan, että Pietarsaaren Malmin päivystyksen aukioloaikojen muutetaan klo 07(08)-22:een kaikkina päivinä.

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

Ehdottaa, että hallitus

- merkitsee virkamiesvalmistelun tiedoksi. Ennen päätöksentekoa pyydetään asianosaisilta kunnilta ja vaikuttamistoimielimiltä lausunto ja alueen asukkaille tehdään muutosesityksistä kysely. Lisäksi huomioidaan 4.11.2024 päättyvät yhteistoimintaneuvottelut ja
- tekee päätöksen asiassa kokouksessaan 25.11.2024.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Pöytäkirjaan merkittiin, että hallituksen jäsen Mervi Rantala ilmoitti olevansa esteellinen hallintolain 28 § 5. kohdan mukaisesti ja poistui asian käsittelyn ajaksi.

Pykälä tarkastettiin heti.

Jakelu

Vammaisneuvosto 05.11.2024 § 60

5590/00.01.02.01/2024

Valmistelija Penttinen Erkki

Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Sektorijohtaja työikäiset Penttinen Erkki

Vammaisneuvosto tutustuu palveluverkkoa koskevaan muutosehdotukseen ja antaa asiasta lausunnon. Lausunto viedään edelleen tiedoksi hallitukselle.

Päätös:

Vammaisneuvosto on käsitellyt 5.11.2024 pitämässään kokouksessa aluehallituksen ehdottamat palveluverkon muutokset, jotka koskevat Malmin päivystyksen aukioloaikojen muuttaminen.

Vammaisneuvosto katsoo, että Pietarsaaren yöaikaisen päivystyksen sulkeminen heikentää pohjoisen alueen asukkaiden hoidon saatavuutta. Yöaikaisen päivystyksen sulkeminen merkitsee myös turvallisuuden menetystä. Jos Pietarsaaren yöaikainen

päivystys suljetaan, suurin osa Liisan (liikkuva sairaala) kohderyhmään kuulumattomista kääntyy Soiten (Kokkola) puoleen, mistä aiheutuu välittömiä kustannuksia Pohjanmaan hyvinvointialueelle. Myös Soiten henkilöstön ruotsin kielen taito kyseenalaistetaan. Lisäksi ambulanssimatkat Vaasaan saattavat lisääntyä, mikä lisää kustannuksia. Näiden kommenttien perusteella vammaisneuvosto kyseenalaistaa säästölaskelmien toteutumisen.